

Autor: Radim Lhoták

Budme poctiví a nechtějme si namlouvat, že jedinec sám o sobě má nějaká nezadatelná práva ze své lidské podstaty, z pouhého faktu, že vstoupil svým životem do tohoto světa. Mluvit o lidských právech bez toho, abychom stanovili kdo a vůči komu má právo zasahovat do jeho osobní sféry vlivu, znamená, že nevíme, co to právo vlastně je. Právo se vždy odvíjí od poměru sil ve společnosti. Více moci znamená více práv. Právo je ekvivalent síly, která vložila svoji ruku do oblasti moci někoho druhého. Ať se nám to líbí nebo ne, právo silnějšího je prototypem každého právního vztahu, z něhož vzniká právní systém jako požadavek nastolení řádu v nerovnosti, jako potřeba udržitelné spolupráce všeho, co vytváří společenství jedinců, a přitom dobře ví, že pochází z tohoto, nikoliv onoho, světa.

Právo nemá individuální rozměr, o právu nelze mluvit v trpném rodu. Právem nejsme obdařeni, ať by pocházelo z vyšší vůle nebo z přirozeného nároku. Právo lze činně nabýt z vůle toho, kdo něco dává, kdo cosi významného svěří ze své moci druhému člověku a požaduje za to odplatu jako protislužbu za svěření věci. Ten, kdo dává, zároveň pověřuje úkolem, a právem ukládá příjemci povinnost daný úkol splnit. Povinnosti jsou práva druhých na nás. Otázkou naší cti je potom schopnost dostát svého slibu a nabýt tak uznání, že jsme rovni svému věřiteli, že se mu podobáme, a v důsledku takto přijaté povinnosti nemůže utrpět naše důstojnost. Pravá svoboda člověka je založena v jeho schopnosti existenčně obstát s minimem povinností a s minimem práv druhých vůči němu samotnému, ve schopnosti nezáviset na cizí moci. Pokud jsme přece z nedostatku moci zatíženi povinnostmi vůči druhým, teprve tehdy se stává pro nás právo zákonem. Splnění závazku vposled vyvazuje dlužníka z moci věřitele a navrácí mu pocit svobody. Nikdo nemůže ze zákona ukládat lidem povinnosti, pokud jim nemá co dát. Rozděluj a panuj, tak zní starý kánon vzniku přirozeného práva, který nemá alternativu. Řečeno slovy Gabriela G. Márqueze: Člověk smí na druhého shlížet shora pouze tehdy, když mu pomáhá postavit se na nohy.

Listina základních práv a svobod

Není třeba příliš kritického rozumu k tomu, abychom nahlédli, že nám známý obsah takzvané Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina) je bezvýznamný pamflet postrádající právní relevanci. Jediným jeho smyslem je vtisknout do vědomí lidí dojem o jejich právní ochraně v moderní společnosti. Prakticky žádné právo jedince založené v Listině není právem faktickým, protože z ní nikomu nevzniká právo vůči druhé osobě. Vyplývá z ní pouze

požadavek, že nikdo konkrétní nemá právo z žádného důvodu bránit druhým lidem v jejich holé existenci a v základních projevech života. Je tak modernímu člověku vymezena ta nejmenší část moci, jakou zle jedinci přiznat, jde o fundamentální životní prostor k jednání, jaký má i každé divoké zvíře. Omezením práv člověka na tato základní práva a začleněním člověka do takto nicotného právního postavení v rámci rovnoprávnosti vyjadřuje moderní právní stát jasnou vůli udržet každého jedince u stejně nicotné moci. Článek 1 Listiny nám sděluje: Lidé jsou si rovni ve svých právech. To je totéž, jako kdyby říkal: Všichni jste stejně bezmocní a nikdo nemá vůči druhému žádná práva z titulu své moci.

Naprosto zruďnou aroganci moderního státu potom signalizuje skutečnost, že každé takzvané právo v Listině, které jak již víme není právem nýbrž minimálním nárokem každé bytosti k životu, nuže každý takový nárok může být omezen zákonem. Nahlédněme do samotné Listiny:

Meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod (dále jen „Listina“) upraveny pouze zákonem. (Článek 4, odst. 2)

Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem. (Článek 7, odst. 1)

Osobní svoboda je zaručena. Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. (Článek 8, odst. 1 a 2)

A tak dále. Vše je v moci zákona a právního státu. Tento stát zároveň nepřipouští žádnou jinou moc, která by mu mohla konkurovat, cituji:

Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. (Článek 2, odst. 3)

Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod. (Článek 4, odst. 1)

Zde nacházíme zcela nepokrytý imperativ, jímž se stát staví do role jediného držitele práv a jediné moci, která může lidem ukládat povinnosti. Stát má absolutní moc nad občanem. Zákon je slovo boží, stát je víc než Bůh, protože může člověka ze zákona podle své vůle i trestat. Jakýkoliv panovník minulosti, pokud omezil poddaným jejich svobodu, činil tak s průkazem, že poddanému lidu něco dává, co je hodno oplácení, jinak nesl sám důsledky svého despotismu. Právní stát nic takového prokazovat nemusí, státní a soudní moc jsou ve vztahu k občanovi jako otrokář k otrokovi, může přikazovat, bránit životu a omezovat holou existenci bez sebemenšího ospravedlnění takových aktů moci a bez jakéhokoliv postihu v případě zničující a tyranské svévole. Uzurpuje si tak absolutní moc nad lidmi bez ohledu na moc občana a jeho možnost svobodného rozhodnutí odmítnout svůj otrocký úděl.

Zlo právního státu

Poddaný lid je nucen podrobit se zákonným povinnostem jako na galejích, přitom vše, co mu stát dává, jsou nuzné sociální jistoty, které si musí předem ze své otrocké práce zaplatit jako odvody na sociální pojištění, a nejistá ochrana před zločinci a násilím. Občan je v právním státě absolutně bezmocný a státní moc k němu nemá žádný ohled, neuznává jeho nezávislou existenci, nedává mu právo se vymanit z jeho závazků vůči státu jinak, než za cenu vyobcování. Právní stát nemá žádnou potřebu vážit míru své moci s mocí občanů, nepřipouští žádná přirozená a zákonem nekontrolovaná práva občanů mezi sebou, nemá tudíž ani potřebu respektovat jedince jako lidskou entitu. Právní stát je ze své podstaty výrazem nelidské moci a v zastoupení práva mafiánskými soudci justičního aparátu představuje místo otevřené bezmeznému teroru.

Je tomu dost rozumět? Zjistili jsme, že každé právo je přívlastkem moci, vztahu silnějšího k slabšímu, jeho možnosti něco po druhém vyžadovat. Právo není zárukou nedotknutelnosti subjektu, ale jeho expanzivní moci dotýkat se druhých. Právo je spravedlivé, pokud ono požadování má protihodnotu, něco, co oprávněný dává a za co má právo očekávat odplatu či protislužbu. Každý se ptá: jakým právem mi přikazuješ? Co jsi pro mě udělal, abych ti byl něčím povinován? Naopak špatně položená otázka zní: Podle jakého práva ti nemohu přikazovat? Bohužel takto nesmyslně a šalebně klade otázky práva rovnoprávná společnost. V ní se pokrytecky říká: Nemáš vůči mně žádná práva, protože jsme si ve svých právech rovni.

Nikdo nemá právo od druhého něco požadovat, nikdo tudíž nemá ani důvod něco druhému dávat. Rovnoprávnost znamená bezpráví. Přesto právní stát je nekonečnou sumou možných i nemožných příkazů a zákazů, v nichž práva jedněch vůči druhým určuje někdo jiný, přitom není zřejmé, kdo vlastně přikazuje, kdo je ten mocný, který má absolutní práva vůči všem ostatním. Je to stát o sobě reprezentovaný zákonodárnou mocí. Ten, kdo právo v konkrétním případě uplatňuje, není zákonodárce sám, ale anonymní moc zákona vymáhaná stejně anonymními a za zákonem ukrytými úředníky justiční garnitury.

Rovnoprávnost je přelud anonymní moci

Právní stát učinil totalitní moc výrazem anonymní, jinými slovy kolektivní neodpovědnosti parlamentních zákonodárců dosazených do svých postů demokratickou volbou lidu. Tím, že odstranil konkrétní vládcu i s jejich osobní odpovědností, dal moc k dispozici komukoliv, každému zlotřilému elementu, který se skryje za soubory zákonů a přelud rovnoprávnosti. Lobováním a uplácením politiků i soudců je potom uplatněna moc oligarchů, pro něž žádné zákony v důsledku neplatí, a jako výlučným vlastníků existenčních zdrojů jim vzniká nepsané právo k vykořisťování ostatních lidí prostřednictvím státem organizovaného trhu práce bez morálního vztahu toho, kdo dává a svěruje, k tomu, kdo se zavazuje povinností. Z člověka se tak stává zbožní disponibilní položka zásoby k náhodnému použití.

Vládou zákonů v právním státě není zaručena svoboda jednotlivce, protože každé právo ze své podstaty vyjadřuje omezení svobody toho, na koho je z titulu moci uplatňováno právo jako povinnost. Moderní společnost vytrhla individuum z právních vztahů lidí mezi sebou vedených vzájemným uplatňováním moci v nerovnosti a postavila individualizovaného

jedince proti celku, tedy státu, který se již k němu nevztahuje přímo, nýbrž staví se do role absolutního arbitra a příkazce, který podle anonymní vůle stanoví, jak mají natrvalo vypadat vztahy mezi lidmi. Stát definuje práva i povinnosti všude tam, kde se zjeví či odkryje možnost přirozeného uplatňování autonomní vůle k moci: Ta musí být zrušena a zanesena do zákonné formy nelidského právního řádu všemocného státu.

Deklarativně a univerzálně daná základní lidská práva a svobody, to je minimální část moci, kterou zle jedinci přiznat. Rovnoprávnost je ujařmení všech občanů do individualistické bezmoci, přisouzení té nejmenší možné moci všem bez rozdílu. Rovnoprávnost je nejhanebnější přelud moderní doby, jímž se dává neomezená a nekontrolovatelná moc do rukou podsvětí, šedých eminencí, skrytých mafiánů, manipulátorů a pánů loutek, jejichž vláda není vidět a maskuje se hesly liberalismu, demokracie a volného trhu.

Pravice nebo levice?

V minulosti každé panské privilegium, každé právo pána k poddaným zahrnovalo i nutnou garanci, s níž pán ručil za existenční podmínky svých poddaných. Je-li dnes jediným pánem stát, musí on ručit sociálními jistotami svým občanům, jinak ztrácí své právo jim předepisovat zákonné povinnosti. Moderní právní stát, který se nepostará o existenci všech svých občanů, ztratil legitimitu. V podmínkách právního státu proto nemá smysl uvažovat jiný, než silně sociální stát. Každý právní stát má ve vínku socialismus a totalitní moc. Právní stát zavádí nejnižší možné postavení člověka ve společnosti jako univerzální princip. Jako takový potom musí svým bezmocným členům všelidového stáda zajistit obživu stůj co stůj, i kdyby jim měl rozdělovat příděly za nic.

Idea liberálního státu praví, že svobodný stát se nikterak nedotýká soukromé vůle občanů a jejich bytostné existence. Takový stát by ovšem nemohl být právním státem a musel by otázky práv ponechat na samotných občanech. Jedinou jeho kompetencí by bylo starat se jen o delegované pravomoci, které nemohou být v moci samých občanů, a zajišťují výlučně ty potřeby lidí, které mají celospolečenský charakter. Jde o otázky národní bezpečnosti, ochrany lidí před násilím a vztahu všech ke společnému životnímu prostředí. Vnitřně by potom veškerá práva náležela lokální mocenské hierarchii spontánně vytvořené z nerovnosti, v níž by se právo stalo čistým výrazem práva mocnějšího.

Proto každý politik, který se chce ohánět liberálně pravicovým programem, nemůže přijmout za svá žádná pravidla rovnosti ani rovnoprávnosti. Měl by se nesmiřitelně vymezit vůči všem ideologiím, které mají ve štítu rovnoprávnost, rovné příležitosti, ochranu slabších před silnějšími, antidiskriminační požadavky, rovný přístup k čemukoliv, potírání jakékoliv moci z titulu národa, rasy, pohlaví či zájmového zaměření. Měl by se postavit proti samotné podstatě současného moderního státu a jeho parlamentní demokracii. V opačném případě je jen umírněným socialistou preferujícím růst průmyslové produkce a moci ziskuchtivých zbohatlíků na úkor sociálního smíru. Rozhodně mu nejde o svobodnou existenci každého z nás.